

Samoupravni delavski nadzor

Kontrola je pomembna sestavina upravljalnega procesa v vseh družbenih sistemih. Upravljati ne pomeni samo odločati, temveč tudi kontrolirati, ali se odločitve uresničujejo v praksi. Kontrola je torej način in oblika varovanja interesov razreda, ki je na oblasti. Tudi v naši državi smo kontrolo po osvojitvi razvijali skladno z razvojem samoupravnih družbenih odnosov. S sprejemom ustave SFRJ in ustav republik in pokrajin je bila tudi kontrola funkcij odmerjena nova pomembna vloga in mesto. Razvijati smo pričeli sistem samoupravne delavske kontrole v vseh temeljnih in drugih organizacijah združenega dela in sredstev.

Z delavskim nadzorom kontroliramo ustreznost, pravilnost in uspešnost uresničevanja odločitev, ki smo jih sprejeli na sejah samoupravnih in drugih organov. Kontrola pa je tudi zato, da lahko ocenjujemo primernost naših odločitev, če so res dale pričakovane finančne ali druge rezultate in podobno.

V naši občini smo samoupravni delavski kontrolni svetilji v preteklem obdobju še posebno skrb. Hkrati z volitvami samoupravnih organov so bili v večjih OZD izvoljeni tudi organi delavske kontrole. Ponekod jih imenujejo komisije, drugje odbori. Tudi kadrovske odbori različno močni, pač glede na velikost delovne skupnosti. V manjših delovnih skupnostih vsi delavci opravljajo nadzor, zato ni niso izvolili komisij ali odborov delavske kontrole.

Večkrat smo že ugotovili, da je izobraževanje ozir. znanje temeljni kamen, na katerem lahko gradimo strokovno in politično delo. Teh dveh elementov pa pri samoupravnem delavski kontroli ni mogoče pogrešati. Poznatj je potrebno samoupravne akte, podatke v finačnih dokumentih, na tekočem moraš biti s sklepi samoupravnih organov. Preveč bi bilo naštevati vsega tistega, kar mora poznati tisti, ki želi odgovorno opravljati nadzor.

Prav zaradi tako širokega področja znanj smo izobraževanje članov odborov samoupravne delavske kontrole v OZD posvetili posebno skrb. Občinski sindikalni svet je bil organizator seminarja, v letu 1974 in več posvetov po tem seminarju. Prvi seminar je bil namenjen predvsem celovitemu prikazu pod-

ročij delovanja organov delavskega nadzora. Slušačeli pa so bili seznanjeni tudi z oblikami in metodami dela. Te so še posebej pomembne, ker so člani odborov delavci iz neposredne proizvodnje in marsikateremu je težko najti čas za pregled različnih dokumentov ali dokumentov v OZD. Kasnejši posveti so pokazali, da se tudi te ovire da prebroditi.

Zadnji posvet, 5. februarja letos, je bil organiziran na temo »Sodelovanje organov delavske kontrole in osnovnih organizacij sindikata s sodišči združenega dela in družbenim pravobranilcem samoupravljanja SR Slovenije«. Našemu vabilu sta se odzvala predsednik sodišča združenega dela Ljubljana tov. Danijel Rinc in družbeni pravobranilec samoupravljanja Slovenije tov. Vinko Kastelic. S svojo razlago o sodelovanju organov delavske kontrole in osnovnih organizacij sindikata v psotopkih pred sodišči združenega dela sta odločilno pripomogla k uspešnosti posveta. V razpravi je bilo ugotovljeno, da morajo osnovne organizacije sindikata pred sodišči združenega dela nastopati z lastnim mnenjem. V dosedanji praksi je

bilo opaziti, da so mnenja isndikata in poslovnih struktur dostikrat enaka. To ni dobro, saj bi morali prav sindikati ščititi interese delavcev. Mnogi spori pred sodišči bi odpadli, če bi v OZD imeli izdelane boljše interne akte, prilagojene okoliščinam, kjer se odvija delovni proces. To so tudi področja dela, kjer bi organi delavske kontrole in osnovne organizacije sindikata, morali biti prisotni, če si hočejo pridobiti zupanje delavcev. Posvet je bil zaključen s pomembnimi sklepi, od katerih naj tu navedem samo enega:

— v vsaki temeljni ali drugi organizaciji združenega dela naj se na skupni seji sestane odbor ozir. komisija samoupravne delavske kontrole in izvršilni odbor osnovne organizacije sindikata. Na skupni seji naj analizirata dosedanje delo organa delavske kontrole in izdelata program njegove aktivnosti in delovanja v letošnjem letu. Prav nobene koristj ne bo, če bodo odgovorni ostali le na papirju. S skupnimi močmi se moramo vključiti v izvajanje sprejetih nalog, tako kot smo to ponekod delali že doslej.

L. K.

Zanimivosti iz preteklosti gradu Bogenšperk

Bogenšperk je eden redkih ohranjenih gradov v litijski občini. Preživel je različna obdobja zgodovine; zob časa ga je močno nagrizel, a zidovi so vzdržali. Niso se vdali ne vojnama ne pomanjkanju kulturnih prizadevanj v po-

sameznih obdobjih.

Božo Otorepec v svoji brošuri Iz zgodovine gradu Bogenšperk piše: »Nepreverljiva in za sedaj brez dokazov v ohranjenem srednjeveškem gradivu je tudi trditev, da je bil Bogenšperk zgrajen konec

Registracija motornih in priklopnih vozil

Registracijo motornih in priklopnih vozil opravi za zahtevek lastnika oz. imetnika pravice uporabe vozila za notranje zadeve pristojni upravni organ občine, na območju katere ima lastnik oz. imetnik svoje stalno prebivališče oz. sedež.

Pred registracijo ali podaljšanjem registracije mora biti motorno in priklopno vozilo tehnično pregledano. Potrdilo pooblaščenega organizacije za opravljanje tehničnih pregledov, da je vozilo brezhibno in pravilno opremljeno, ne sme biti staro več kot 15 dni. Za vozila, ki morajo biti praviloma tehnično pregledana en-

krat letno, je odpravljen karton o tehničnem pregledu in se brezhibnost potrjuje le na evidenčnem listu.

Iz tega je razvidno, da bo moral marsikateri lastnik motornega vozila letos peljati vozilo na tehnični pregled kar dvakrat.

Pri odjavi vozila, ki je bilo uničeno ali odpisano, v primeru, ko ni bil vložen zahtevek za podaljšanje veljavnosti registracije ali je bilo vozilo odtujeno na drugo registracijsko področje ali v tujino, mora lastnik oz. imetnik pravice uporabe vozila **odjaviti priložiti tudi registrske tablice**. Pri odjavi vozila, ki je

14. ali v začetku 15. stoletja, ki jo je prvi postavil Issleib. Ta je sicer menil, da iz gradnje same ni razvidno, iz katere dobe je, da pripada mešanemu slogu, ki ni niti bizantinski, niti gotski, niti staroitalski in v katerem je grajenih več gradov na Kranjskem.

Če je nastanek gradu zavil v temo, pa je v kasnejših letih postal enden od pomembnejših v teh krajih, predvsem zaradi znanega lastnika Valvazorja. V svoji Slavi vojvodine Kranjske on opisuje grad takole: »V deželnem jeziku se grad in gospodstvo Wagensperg imenuje Bogenšperk; leži na Dolenjskem, štiri milje od Ljubljane. Ta grad je še eden tistih starih gorskih gradov, sezidanih na visokem hribu sredi gozdov. Ima razgled daleč na visoke snežnike proti Koroški in Štajerski, čist in zdrav zrak, sicer ne ravnine, kljub temu pa polja po hribih, sadje vsake vrste — češnje so štiri ali pet na enem pečlu — v bližini vinske gorice in ne daleč od gradu lep črni in rumen marmor...

Se bolj je grad cenil Valvazorjev pisar Janez Lenart, ki piše: »Bogenšperk je bil meni najljubši grad, kar sem jih kdaj videl. Res sem na popotovanjih z gospodom baronom po Kranjskem in drugih deželah videl večje, lepše in bolj bogato opremljene gradove. Toda na Bogenšperku je vse kazalo na to, da tu prebiva ne samo plemič, ampak odličnik duha, ki se je obdal s stvarmi, vsečnimi telesu, pa tudi duhu. Teh pa sem malo videl na drugih gradovih... Ves grad je opremil na novo, ko ga je kupil. Bil je veliko po svetu in se je tam priučil lepim stvarim, kolikor že sam ni imel tega daru prirojenega. Povsod po stenah so visele slike, bakrorezi in tudi

tapete. Pohištvo je bilo novo, lepo in udobno. Imel je nešteto instrumentov, matematičnih, zemljepisnih in muzikalnih, katere je bil namestil v dveh gornjih sobah, povrh pa še numizmatično zbirko in kajpak poseben naravoslovni kabinet. Njegova knjižnica je bila največja, kar jih je videl v svojem življenju...

Valvazor je Bogenšperk kupil leta 1672. V dvajsetih letih življenja v tem gradu je ustvaril velik del Slave vojvodine Kranjske. Žal ga je moral leta 1692 prodati, da je pokrtil stroške za tisk te znanne knjige. O čem drugem iz preteklosti gradu Bogenšperk pa prihodnjič.

Ivan Godec

Urednikov stolpec

Ob primerjanju delavnosti občanov v krajevnih skupnostih, ki so razvitejše oz. so v centru, in onih, ki zajemajo predvsem pode — želje, se mi vsiljuje misel, ki je tudi dejansko prisotna že dalj časa. Planj razvoja krajevnih skupnosti na podeželju večinoma vsebujejo takšne dejavnosti, ki so za današnje človekovo življenje nujno potrebne. To je vodovod, električna, cesta in morda še kakšna komunalna dejavnost. Programi razvitejših krajevnih skupnosti pa posegajo daleč naprej, ker so vse komunalne naprave v teh krajevnih skupnostih več ali manj že izdelane in tudi redno vzdrževane. Ze podatke, da podeželske KS zberejo mnogo več denarja za določeno akcijo iz svojih sredstev kot pa mestne KS, nam jasno govorj o dejavnosti občana v KS. »Svoja sredstva« namreč pomeni vložiti v akcijo svoje delo — prostovoljno delo. V Litiji in Smartnem že leta (če ne desetletja) ni bilo prostovoljne akcije občanov, ki je v podeželskih KS oblika dela, ki je prišla v navado. Da se s tem prihrani ogromno denarja, ni potrebno posebej poudarjati. Zato bi bilo dobro razmisliti tudi o tem, koliko krajevne skupnosti vložje svojih sredstev za realizacijo programov in tudi na tem podatku graditi politiko financiranja dejavnosti KS.

Oddelek za notranje zadeve SO Litija

Samoupravna stanovanjska skupnost Litija

Začasni finančni načrt samoupravne enote za družbeno pomoč v stanovanjskem gospodarstvu pri stanovanjski skupnosti Litija za leto 1976

I. DOHODKI

1. Sredstva prenešana na ZR samoupravne enote iz I. 1975	1.330.000,00
2. Dotok sredstev v tekočem letu	
a) vplačila sredstev TOZD, OZD in drugi (30 % od obvezno izločenih 6 %)	6.270.000,00
b) vplačila obrtnikov za zaposlene delavce (6 % od izplačanih bruto OD)	100.000,00
c) odplačila anuitet za posojila, dodeljena borcem NOV	70.000,00
d) prenos sredstev od LB — odpravljeni občinski stanovanjski sklad (prosta sredstva v letu 1975 in 1976)	180.000,00
e) pripadajoči 1 % AM od zgrajenih in kupljenih stanovanj (po zakonu o samoupravni stanovanjski skupnosti)	200.000,00
f) obresti od ukinjenega obč. stanovanjskega sklada	50.000,00
g) obresti od a/v sredstev	30.000,00
SKUPAJ	8.230.000,00

II. IZDATKI

1. Vezava sredstev pri LB za nakup stanovanj v bloku 2 F in nadzidavo objekta Trg na Stavbah 1	1.800.000,00
2. Nadzidava objekta Trg na Stavbah 1 (ingeniring) s pridobitvijo vse potrebne tehnične dokumentacije z upoštevanjem dodatnih del	1.100.000,00
3. Nakup stanovanj v Gabrovki (po sklepu dvojice stanovanj — dvosobnih) za potrebe učiteljev	900.000,00
4. Podražitev za blok 2 F na Rozmanovem trgu 20, 22	1.000.000,00
5. Odplačilo anuitet in obresti za porabljen posojila	700.000,00
6. Subvencioniranje stanarin	50.000,00
7. Interkalarni obresti	200.000,00
8. Raziskovalna skupnost Slovenije	60.000,00
9. Izdatki za poslovanje enote (del sredstev za financiranje strokovne službe in skupnosti)	400.000,00
10. Stroški gradbenega nadzora in nadzora nad kvalit. del (izvajalec IBT Trbovlje)	60.000,00
11. Nakup stanovanj v objektu S-VI —	
12. Nerazporejena sredstva	1.460.000,00
Skupaj razporejena in nerazporejena sredstva	8.230.000,00

OBRAZLOŽITEV

I. Dotok sredstev za leto 1976 je planiran tako, da so vplačila OZD in TOZD povečana za 10 % na predvideno realizacijo dotoka v letu 1975; povečana so tudi sredstva vrnjene amortizacije v skladu z zakonom o stanovanjskih skupnostih, ki določa, da solidarnostnemu stanovanjskemu skladu pripada AM toliko časa, dokler sredstva v celoti niso vrnjena; ostale postavke so predvidene v višini realizacije v letu 1975; zmanjša se vplačilo LB za odpravljeni občinski stanovanjski sklad; ostali morebitni naknadni dohodki se vnesejo v dokončni finančni načrt za leto 1976.

II. Izdatki

Plan izdatkov je izdelan na podlagi že znanih in sprejetih obvez in gradenj.

1. in 2. V letu 1976 se veže pri LB še 180 st. milj. Navedeno je že, da se je za oročena sredstva pridobilo posojilo za nakup stanovanj v 2F

ostalo posojilo pa se bo porabilo za nadzidavo objekta Trg na Stavbah 1. S tem se pridobi cca 8 stanovanj in reši problem puščanja strehe. Ponudena cena s kompletnim inženiringom je 4.200 din za m² stanovanjske površine. Razlika od posojila do končne cene z upoštevanjem podražitev in dodatnih delih na instalacijah (po sedanjih ugotovitvah) se plača iz lastnih sredstev. Elektrosoglasje k tej gradnji določa kabliranje dela zračnega NN omrežja, na katerega je objekt priključen in sicer od Ponoviške 7, 9, 11 do TP na Trg na Stavbah.

3. V letu 1976 bo verjetno realizirana gradnja stanovanjskega bloka v Gabrovki. Zgrajenih bo 8 stanovanj. KZ Gabrovka Dole bi kupila 3 (eno etažo) in Mizarstvo Gabrovka eno trosobno. Ostalo bi še dvojice dvosobnih stanovanj in dvojice enosobnih. Predlagam, da zagotovimo sredstva za dvojice dvosobnih stanovanj, za katere je bil sprejet sklep že v letu 1973.

Če enosobna stanovanja ne bodo prodana, pa se, v kolikor bodo sredstva, o nakupu teh dveh enosobnih stanovanj odloči ob sprejemanju definitivnega finančnega načrta za leto 1976.

4. Zajeta so dodatna sredstva za kritje podražitev po aneksu.

9. Izdatki bodo sporazumno dogovorjeni med bodočo komunalno in stanovanjsko skupnostjo. Ta sporazum bo določil višino prispevka k režijskim stroškom po posameznih enotah stanovanjske in komunalne skupnosti. Višina se spremeni s finančnim načrtom.

10. Po sklenjeni pogodbi o izvajanju gradbenega nadzora in nadzora nad kvaliteto del bo v letu 1976 izvajan naslednji nadzor:

a) nadzor nad kvaliteto del pri objektu S-VI v Litiji in pri gradnji objekta v Gabrovki ter na gradnji dveh stolpičev na Rozmanovem trgu,

b) gradbeni nadzor pri nadzidavi objekta Trg na Stavbah 1.

12. Nerazporejena sredstva bodo kot rezerva služila za kritje premalo planiranih sredstev ali za kritje neplaniranih izdatkov in se usmerja po sprejetih sklepih. **B. P.**

Ignac Sterlekar-Jože — 70 letnik

Koncem meseca, 30. marca, praznuje znani družbenopolitični delavec in nosilec partizanske spomenice 1941, Ignac Sterlekar-Jože, svoj 70. jubilej.

Jubilant je bil rojen 30. marca 1906 v Stični v skromni družini železničarja. Kot večina borcev za boljše človeške odnose, tudi njemu mladost ni bila naklonjena. 1907 je izgubil očeta v ameriških rudnikih, med prvo svetovno vojno pa mu je umrla še mati. Štirje otroci so ostali sami in občutili vse tegobe takratne revščine. Sam se je kmalu odpravil na delo v Ljubljano in kasneje uspešno opravil trgovsko šolo, ter se zaposlil na carini kot dekla-

ščen kot levičar iz državne službe, po znani »naredbi« Banu Natlačena.

Od tedaj je živel in delal v polilegali, na mestu vodilnega člana SKOJ za Podmežakljo.

Pred okupacijo je bil sprejet v mestni komite Podmežaklja in s tem postal avtomatično član KPS. V začetku junija 1941 je postal član okrožnega odbora OF na Jesenicah. S svojim vztrajnim delom in sposobnostjo za organizacijo je krepil OF, kar ni ostalo neopazno pri gestapu. Lovilj so ga na vsakem koraku. Kljub temu da ga niso dobili, je to hromilo njegovo delo. PK KPS za Gorenjsko je spoznal, da na Jesenicah nima več možnosti za organizirano delo in ga je postavil za inštruktorja PK v kamniško okrožje.

Prve sestanke v tem okrožju je imel v Dolskem, kjer se je tudi prvič srečal z aktivisti iz Litije, tov. Francem Pogljajnom-Kranjcem in tov. Francem Gorenecem. Na tem področju je vodil akcije pri ustanavljanju in organiziranju odborov OF. Prekretnica v litijem okrožju, je bila konferenca partijskih aktivistov v Dešnu. Konferenco je vodil PK KPS za Štajersko. V pripravah nanjo in na sami konferenci je sodeloval tudi tovariš Jože kot inštruktor PK KPS za Gorenjsko in delegat kamniškega okrožja. Na njej so morali sodelovati delegati vseh okrožnih komitejev na Štajerskem kakor tudi člani 4. operativne cone. Tako so na konferenci sodelovali mnogi legendarni voditelji naše revolucije kot so: dr. Dušan Kraigher-Jug, Franc Rozman-Stane, Dušan Kveder-Tomaž, Peter Stante-Skala, Lojze Kolman-Marok, Mitja Ribičič-Ciril in ostali.

Na konferenci so bile postavljene smernice nadaljnje dela na področju PK KPS za Štajersko. Med drugim je bil organiziran okrožni komite KPS za Litijo, tov. Sterlekar pa izbran za sekretarja okrožnega komiteja. S tem je bila pred tov. Jožeta postavljena težka in odgovorna naloga, ki jo je kljub poškodbam prsne koša, katero je dobil na umiku pred raztrganci,

uspešno opravljal. S svojim izrednim poslušom za delo z ljudmi in velikimi organizacijskimi sposobnostmi, je znal pridobivati nove tovariše v odbore OF, kakor tudi v vseh 6 okrajnih komitejev v njegovem okrožju.

Na našem področju je ostal in delal vse do osvoboditve, saj je bil nekaj pred koncem vojne imenovan za organizacijskega sekretarja za revirje, vendar je zaradi bolezni, namesto v revirje, odšel na zdravljenje in tako osvoboditev dočakal v litijem okrožju.

Po drugi svetovni vojni je tov. Sterlekar prebil dalj časa na zdravljenju, potem pa opravljal različne delovne naloge in družbenopolitične funkcije, ki so mu bile zaupane, dokler se mu ni zdravje toliko poslabšalo, da se je moral upokojiti.

Tovariš Jože je vseskozi, kljub svojim 70. letom, kolikor mu zdravje dopušča, družbenopolitično aktiven in dosleden bорец za nadaljnji razvoj našega samoupravnega socialističnega sistema.

Za svoje dolgoletno revolucionarno delo, je bil tovariš Sterlekar večkrat odlikovan, vendar mu je najljubše zadnje priznanje, Red dela z rdečo zastavo, s katerim ga je odlikoval tovariš Tito in ga je prejel na dan občinskega praznika 1975. leta.

Dragi tovariš Jože, ob tvoji 70-letnici ti nazdravljamo z željo, da bi bil zdrav in nam s svojimi bogatimi izkušnjami še naprej pomagal v našem družbenopolitičnem delovanju.

M. K.

Pisma bralcev

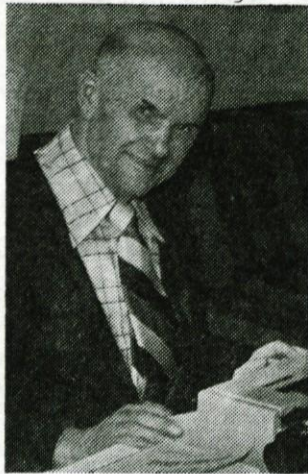
To je solidarnost

Pred enim letom sem se pri vlekli lesa iz gozda težje poškodoval, tako da sem bil 18 dni v bolnišnici. Tudi po vrnitvi iz bolnice sem bil še šest mesecev nesposoben za opravljanje kmečkih del na svoji kmetiji na Vel. Stangi. V tem času je vsa kmečka dela, ki pa jih ni malo, opravljal večinoma žena, včasih pa so ji pomagali tudi sorodniki.

V tem težkem položaju pa mi je priskočil na pomoč Gozdni obrat Litija, ki mi je z denarno pomočjo občutno olajšal težavno stanje. Tudi davčna uprava pri SO Litija mi je zaradi težke poškodbe znatno zmanjšala davčne obveznosti, tako da sem s pomočjo GG in SO kolikor toliko prebrodil najtežji čas po poškodbah, ko na kmetiji ni bilo pravega gospodarja.

Gozdnemu obratu Litija in Skupščini občine Litija se zahvaljujem za solidarnostno pomoč, saj sta pokazala zares plemeniti in človeški odnos do reševanja skoraj brezizhodnega položaja, v katerem sem bil po nesreči.

**Ivan Zust,
Velika Stanga**

In memoriam

Kako kruto, kako nedoumljivo in dokončno je v nedeljo, 7. marca 1976, planila med nas vest, da je za vedno obstalo plemenito srce pedagoga, publicista in družbenega delavca MILOŠA DJUKIČA, nekdanjega pomočnika ravnatelja na Osnovi šoli Dušan Kveder-Tomaž Litija. Kako brezčutna in usodna vest!

Pa je bilo toliko vere v njegovih očeh, toliko poguma za dejanje, kljub hudi bolezni, ki je vrtala vanj. Tovariš Miloš se ni dal. Nikoli ni potožil, niti z eno samo besedico ne. Svojo bolj je nosil molče in hrabro.

Se vedno ga v mislih vidim, ko s svojo fantovsko prešerno hojo hiti na sestanke s starši, v knjižnico, na pogovor s člani društva prijateljev mladine ali kakmorkoli že, kjer se dela in ustvarja. Vidim ga tudi, ko se ob nedeljah vrača s svojo družinico s krajšega izleta, in v očeh mu berem srečo. Toliko sreče!

Veliko in toplo srce je imel tovariš Miloš. Kakor je velika in topla njiva, zorana spomladi, bi rekel. In razumevajoče, za tisoče radosti, upov, stisk in omahovanj mladih ljudi, ki so pri njem vedno našli tisto, kar so iskali: ljubezen, pomoč in razumevanje.

Toliko je znal dajati kot le malokdo. Vedno je našel pot, ki pelje naprej, in rožo je znal utrpati, ki je na lica prvnika nasmeje. To pa je tako neizmerno mnogo! Bil in ostal pa je ob vsem tem do konca skromen, pošten in odkrit.

Za pravega vzgojitelja pravijo, da je večni graditelj mostov; mostov, ki vodijo od srca do srca.

Tovariš Miloš jih je tkal vsak dan in, kar je še važnejše, nikoli jih ni podiral za seboj. V dejanjih, v pisani besedi in v pogovoru!

In to je tista čudovita, žal tako redka lastnost, v kateri bi bil radi tovarišu Milošu vsaj malo podobni. Vsaj zdaj, ko je praznina za njim ostala tako huda in nezapolnjena.

J. S.

Prometna vzgoja v litijski šoli

Hiter razvoj prometa prinaša poleg dobrih lastnosti tudi slabe. Prometni objekti, cestne površine in ostalo ne morejo slediti temu razvoju in tako pretežno vedno večja možnost prometnih nesreč, ki pa jih človek lahko prepreči. Znano je, da je 80 % vseh prometnih nesreč nastalo po krivdi udeležencev samih. Pustimo statistične podatke o tem, saj so nam znani iz dnevnega tiska. Številke so grozljive. Dnevno lahko tudi beremo naslove, kot so: Deček stekel pred vozilo, 10-letni učenec neprevidno zavlil s kolesom na levo...

Najpogostejši vzroki nesreč najmlajših so: lahkomišelnost, neprevidnost, izzivanje nevarnosti, predrznost, preizkušanje poguma, ter tudi neznanje.

Spoznavajo osnovna prometna sredstva in predpise, po katerih se tudi ravna. Na višji stopnji pa zlasti:

— seznanjamo učence s hitro naraščajočim prometom, z vsemi vrstami prometnih sredstev, z uporabniki prometa, z organi, ki skrbijo za organizacijo in varnost prometa;

— navajamo učence h kulturnemu vedenju do oseb, ki so odgovorne za red v prometu in do sopotnikov;

— pri učencih razvijamo kulturne navade: vljudnost, točnost, rednost, obzirnost, previdnost;

— učenci spoznajo tudi vrsto poklicev v zvezi s prometom.

Da vse te naloge uresničimo na prijeten način, pa imamo različna tekmovanja, npr.:

kolesarji od 7.—14. leta opraviti kolesarski izpit. Brez poudarka o znanju prometnih predpisov se ne bodo smeli voziti s kolesi. Mlajši od 7. leta pa se bodo lahko vozili le v spremstvu starejših. Starejši od 14. leta pa se bodo lahko vozili brez potrdila o opravljenem izpitu. To pa ne bo veljalo za kolesa s pomožnim motorjem (pony expres itd.), za katera bo tudi potrebno opraviti izpit, vendar šele po dopolnjenem 14. letu.

Izpit za kolesarje obsega:

— vožnjo s kolesom na šolskem prometnem poligonu;

— spretnostno vožnjo s kolesom po posebnem poligonu;

— posebne zahtevnejše vaje pri zavijanju v levo;

— poznavanje vse cestne signalizacije;

— znanje vseh prometnih predpisov;

— poznavanje vseh sestavnih delov kolesa ter njegovo vzdrževanje.

Na šoli bomo sestavili posebno komisijo, v kateri naj bi bili mentorji prometnega krožka, miličnik — prometnik in inštruktor pri AMD — Litija.

Za uresničitev vseh teh nalog potrebujemo materialna sredstva za rekvizite (kolesa, magnetna tabla s križiščem, pionirske miličniške uniforme, nabava poučnih filmov, ki jih predvajamo 5—10-krat letno na šolah itn.). V tem nam nudi pomoč Občinski svet za preventivo in varnost v cestnem prometu. Zadnje čase pa se je posebno razmahnilo še sodelovanje šole z AMD, kar smo prejšnja leta močno pogrešali. Lahko bomo uporabljali njihove rekvizite, ki jih v šoli nimamo. Nudili nam bodo pomoč pri organizaciji tekmovanj in drugih nalog — akcij s tega področja.

S pomočjo teh organizacij bo delo prometne vzgoje na osnovni šoli postalo pestrejšje in kvalitetnejše.

Matic Malenšek

Z enega izmed tekmovanj o cestnoprometnem znanju
Foto: M. Malenšek

Kdorkoli se giblje po javnih prometnih površinah, je prometni udeleženec. Najmlajše, predšolske, navadno spremljajo starši — odrasli ljudje, toda že šolski novinec postane samostojen udeleženec v prometu — pešec, ki kmalu uporablja vozilo — kolo. Toda tudi v tem času smo odrasli še vedno odgovorni za njihovo varnost. Naloga staršev je, da otroka že v predšolski dobi navajajo na osnovna prometna pravila. Od tega je v veliki meri odvisna varnost otroka, ko postane šolar. Prej ali kasneje se bo sam znašel na cesti.

Prometna vzgoja je kot posebno področje zajeta v učnem načrtu od šolskega leta 1966/67. Pri pouku prometne vzgoje najdejo šole znatno oporo pri izvenšolskih družbenih organih in organizacijah (Občinski svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu in AMD).

Ker je čas, odmerjen za prometno vzgojo, kratek (letno približno 4 ure), deluje na naši šoli že vrsto let tudi prometni oz. kolesarski krožek kot prostovoljna izvenšolska dejavnost učencev. Zajema vse učence od 1.—8. razreda; razdeljeni so v dve skupini — nižja od 1.—4. razreda, in višja stopnja od 5.—8. razreda.

Na nižji stopnji posredujejo učencem tisto znanje, ki ga kot pešci in kolesarji potrebujejo v mestu in vasi.

KAJ VEŠ O PROMETU. To zajema teoretično prometno znanje, praktično znanje vožnje z vsemi predpisi ter spretnostno vožnjo s kolesi. Priredili smo tudi že več kvizov o prometnem znanju. V letošnjem letu pa nas čaka še nova naloga. Po predpisih morajo vsi učenci —

Predstavljamo vam znanega občana — slikarja P. Miheliča

Polde Mihelič

Vsi ga poznamo zamišljenega, resnega, slabe volje, lahko rečem zagrenjenega človeka — pač umetnika. Toda to je le videz s ceste. Če se z njim pogovarjaš, ga spoznaš in se vživiš v njegovo delo, je prav prijazen, simpatičen človek, in takšnega vam predstavljam danes.

Tako sem sedela s tem preprostim in neverjetno iskrenim umetnikom in zlahka je stekel najin odkrit pogovor.

Kakšna je bila vaša pot do umetnika?

Izhajam iz delavsko-kmečke družine, kjer je bilo osem otrok. Rojen sem v Vrhpolju pri Kamniku. Studiral sem

na šoli za oblikovanje in na pedagoški akademiji. Slikati sem začel takoj po osnovni šoli. Prve slike so bile akvarel, po šoli za oblikovanje pa sem se sam od sebe lotil olja, kar slikam še danes.

Kdo vas je navdušil za slikanje?

Navdušil me je članek o Ivanu Groharju v časopisu Naš rod.

Kam vas prištevajo kot slikarja?

Prištevajo me med naivce. To mi je vseeno. Važno mi je, da slikam.

Kaj razumete pod naivnim slikarstvom? Kdo je naivni slikar?

Naivni slikarji so tisti, ki slikajo podobno kot otroci. Naivna umetnost je zelo popularna in cenjena. Zadnje čase pa prihaja do selekcije in ni vse dobro, kar je naivno.

Kaj je za vas umetnost in kaj vaše delo?

Umetnost je tisto, kar na gledalca naredi vtis, ga vznemiri, mu je všeč. Gledalec mora občutiti tisto, kar je občutil umetnik, ki je delo naredil.

Moje delo pa mi pomeni vse, brez slikanja in s temi čustvi bi bil prazen.

Slikate tisto, kar ste doživeli, ali tisto, kar bi želeli doživeti?

Slikam tisto, kar je bilo, stvari, ki sem jih doživljal in videl. Sem slikar čustev. Če ne vidim likovne privlačnosti, ne slikam. Slikam, kadar me »piče«. Pri slikanju pozabim na vse.

(Nadaljevanje na 4. strani)

SKUPŠČINA OBČINE LITIJA

Oddelek za občino upravo, družbene službe in proračun razpisuje

JAVNO LICITACIJO

za najdene predmete, ki bo dne 6. aprila 1976 od 8. do 12. ure v Gasilskem domu Litija po seznamu št. 1/76.

AVTO MOTO DRUŠTVO LITIJA

razpisuje delovno mesto inštruktorja za voznike motornih vozil

- kandidat mora imeti inštruktorski izpit,
- biti mora moralno neoporečen in telesno zdrav,
- zaposlitev je za nedoločen čas,

Prošnje pošljite na naslov AMD Litija.

AVTO MOTO DRUŠTVO LITIJA

proda na licitaciji osebni avto Zastava 750. Izklicna cena je 5.000 din. Licitacija bo v sredo, dne 31. III. 1976, ob 16. uri. Interesenti si vozilo lahko ogledajo isti dan od 15. ure naprej.

AVTO MOTO DRUŠTVO LITIJA

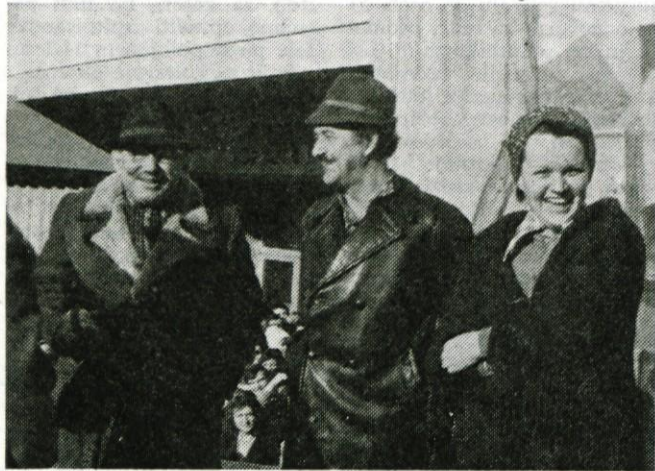
odda v najem poslovne prostore v zgornji etaži doma. Informacije dobite v pisarni društva. Uradne ure AMD so vsak ponedeljek in vsako sredo od 15. do 18. ure.

Leta 1977 — jubilejni 20. karneval

Ne, ni pomota. Mislim že na naslednji karneval. Letošnjega ne kaže več pogrevati. Ljudje govorijo, da je bil boljši kot prejšnja leta. Tej laskavi oceni pa so pripomogle vsaj tri bistvene prednosti. Te so: Gruntovčani, karnevalske značke in lepo vreme. Nobena od teh pred-

nosti pa ni prva. Za prvo namreč štejem množično sodelovanje skupin in posameznikov v karnevalski povorki, ki so že dojeli vlogo in pomen te naše prireditve.

Vsi skupaj smo lahko ponosni, ker smo na prireditve privabili okoli 20.000 gledalcev od blizu in daleč in jim

Gruntovčani, glavna atrakcija letošnjega karnevala v Litiji
Foto: Zofka

Slikar - Polde Mihelič ...

(Nadaljevanje s 3. strani)

Kako dolgo traja, da se vaša zamisel prelije v gotovo sliko?

Različno, če je želja močna, pristopim k delu takoj. Včasih pa počakam. Počakam na sfero, na tisti letni čas, v katerem sem videl motiv.

Občutki ob končani sliki?

Zelo prijetni, posebno, če mi slika uspe. Običajno si privoščim manjši praznik, da s tem odplačam dolg.

Kdaj vam je bilo ob vašem delu najlepše?

Ta trenutek še čakam.

Zakaj v svojih številnih navčnih delih še niste upodobili del Litije?

Litija ni prikrasjena, ker ne slikam narave, temveč so motivi mojih slik iz vse Slovenije.

Zakaj imate mnogo slik ozkega, pokončnega formata?

Ker sem psihološko utesenjen in to izražam v tej ozkost.

Katera slika vam je najljubša?

Teh je več. Vseeno pa bi se odločil za »Ženo s čebrom«. Zato me vsaka prodaja slik čustveno vzburi in nekaj dni ne morem delati.

Vaše želje?

Več mi pomeni domače priznanje kot tuje in zelo rad bi razstavljal v Ljubljani.

Vaši načrti?

Jih nimam, ker se vdajam trenutnemu razpoloženju.

To je Polde Mihelič. Preskromen za 3 samostojne in udeležbo na 19 skupinskih razstavah slovenske in jugoslovanske umetnosti in na treh mednarodnih razstavah.

Ob vsem tem mu iskreno čestitam in vse povem s kritiko prof. Andreja Pavlovca: »To je slikarstvo, ki govori iz srca v srce.« Mojca Lebingger

omogočili, da so nasmejani opazovali Holdenove plačance, strahu zbujačo ribolov, vlak izgube in še marsikaj, da bi ob pogledu na prave Gruntovčane za hip onemeli od prijetnega presenečenja. Za marsikoga bo pogled v Regico in pogovor z njo nepozabno doživetje. Odigrana zaključna točka »Gruntovčani v 11. epizodi« nam je pričarala Regico, Cinobra in Presvetlega bolj neposredno kot pa sama TV nadaljevanka. Količino naporov in dobre volje je terjala prireditve, pove že podatek, da je v pripravah in v sami prireditvi sodelovalo več kot 700 ljudi. Vsem tem gre zahvala, da je prireditev tako lepo uspela. O slabih točkah pa bo govora na prvi seji TD Litija.

In zakaj tak naslov tega članka? Zato, da bi se že sedaj začeli pripravljati nanj, ki bo v znamenju dvajsetletnice obstoja Turističnega društva Litija. Za tak jubilej pa se moramo še bolje organizirati. Letošnji masovni odziv občanov je zagotovilo, da bo drugo leto tudi tako. Karneval je presejal že zdavnaj občinske meje in v slovenskem prostoru že nekaj pomeni. Zato bi bilo prav, da se v organizacijo karnevala vključujejo prav vsi: družbenopolitične organizacije, organi oblasti, krajevne skupnosti, samoupravne interesne skupnosti, delovne organizacije, šole in posamezniki, ki jim je pri srcu razvoj Litije in občine.

Turizem je širok pojem, vanj štejem tudi naš karneval.

Na svidenje drugo leto!

B. I.

ŠAHOVSKI PROBLEMI IN ŠTUDIJE — POEZIJA 64. POLJ

Posebna zvrst šahovske igre so problemi in študije. S praktično igro imajo skupno samo šahovnico, figure in pravila o gibanju figur. Šahovska partija se začne s postavo, v kateri imata oba nasprotnika identično razvrstitev in moč figur, le pravica do prve poteze daje belemu neznatno prednost. Nasprotno pa so v problemu sile belega in črnega različne po številu, moči in razvrstitvi.

Šahovski problem je umetno sestavljena pozicija, ki vsebuje neko posebno idejo, lepo vsebino, ki daje reševalcu estetski užitek.

Kaj je lepota v šahovskem problemu? Po katerih pravilih jo ocenjujemo, po katerih merilih občutimo? Na ta vprašanja je težko odgovoriti, enako, kakor na podobna vprašanja o lepoti neke pesmi, glasbene sklade ali slike. Tudi šahovski problemj in študije so umetnine, ki

nam lahko vzbudijo občudovanje, tudi zanje je potrebno znanje, da bi jih bolje razumeli in doživljali.

Reševalec problema mora poznati čiste matne slike, da lahko spozna lepoto problema, mora znati logično misliti, da bi občutil vso lepoto strateškega problema. Čim več vemo o problemih, toliko večji bo naš estetski užitek pri njihovem reševanju. Katere točke lahko občutimo kot lepoto v šahovskem problemu? Drznost in originalnost ideje, presenetljiva rešitev, globoka zamisel, konstrukcija, jasna in pregledna pozicija, ki vabi k reševanju, varčevanje z materialom, elegantne matne pozicije, nadalje ekonomija prostora, sil, časa in namena. Le redko bodo vsi navedeni elementi združeni v enem problemu. Elegantne matne slike se ne ujemajo z idejami elementarne moči.

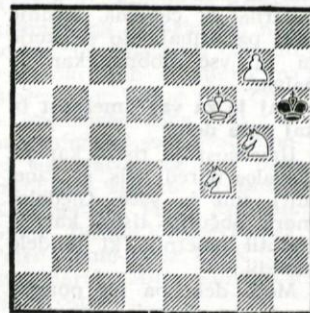
Tudi problemski šah ima svoje velemojstre. Čeprav ima problemski šah že lepo tradicijo, je bil najvišji naslov uveden šele pred nedavnim. Kako stroge kriterije za doseganje velemojstrskega naslova uporabljajo, priča dejstvo, da je bil velemojstrski naslov podeljen samo devetim problemistom. Merilo za podelitev naslova je bilo življenjsko delo, ne pa nekaj turnirjev, kakor pri normalnem šahu. Torej v tem primeru je element naključja izključen. Med devetimi izbranci je tudi ing. Nenad Petrović iz Zagreba. Poleg njega pa so nosilci najvišjega naslova še: Kasparjan, Lošinski, Bron (SZ), Mansfield (Anglija), V. Pachman in Fritz (CSSR), Visserman (Nizozemska) in pok. Gy. Paros (Madžarska).

Tokrat smo pripravili lahek nagradni enopotezni problem, s katerim želimo doseči aktivno sodelovanje naših bralcev s šahovsko rubriko našega lista. Upamo, da ta naloga ne bo pretrd oreh.

Tri bralce, ki bodo poslali pravilne rešitve, bomo z žrebom nagradili.

Rešitve pošljite na naslov: Glasilo občanov, »Šahovski problem«, 61270 Litija, Trg na Stavbah 1, p. p. 6.

Zdaj pa k nalogi: Belj vleče in daje mat v eni potezi. Ivo Baus

POPRAVEK

V pretekli številki Glasila občanov smo v prispevku o dejavnosti zveze borcev napačno objavili, da dela ambulanta za člane ZB vsak dan. Ambulanta v zdravstvenem domu Litija namreč ordinira samo ob sredah od 9. do 13. ure.

Bodice

— na »Špinerbalu« so se občinski funkcionarji presenetljivo in izjemno držali samo svojih žena ...

— letošnji »Špinerbal« je bil zelo množičen. Menda so bila vabila samo zaradi lepšega, saj se je v dvorani gnetlo tolikšno število stiskanja željnih teles, da je bilo tudi stiskanje »prepovedanega« mesa vsakomur oproščeno.

— na »Špinerbalu« je zmanjkalo vina. Nič posebnega, saj ta rekord Litijani dosežemo skoraj na vsaki veselici ...

— predlagam, da podpisemo samoupravni sporazum, da bomo malo manj podpisovali samoupravne sporazume, če pa jih bomo, pa ne s figo v žepu.

— »kako žalostno, samo ob kisli vodi«, so vzdihovali nekateri tovariši ob dnevu žena.

— menda je na občinski upravi zaposlenih že toliko Zagorjanov, da bi jih lahko v službo vozil poseben avtobus.

— po množičnem obisku litijskega karnevala sodeč, bi kazalo tudi na sestanke uvrstiti kakšno resno točko dnevnega reda, da bi bil boljši obisk ...

— direktor karnevala se je ponovno izkazal v vsej bleščavi, čeprav je imel masko, ki je predstavljala totalno amortizacijo prizadetega.

— spet so padle žrtve. Od pustnega torka dalje bosta še dva vodilna funkcionarja v občini hodila 3 mesece peš ...

GLASILO OBČANOV

Ustanovitelj: Občinska konferenca Socialistične zveze delovnega ljudstva Litija

Ureja uredniški odbor: Tine Brilej (glavni in odgovorni urednik), Slavko Urbič (tehnični urednik), Lojze Kotar, Mojca Lebingger, Zofka Hauptman, Branka Nefat in Miro Kaplja.

Prilogo glasila urejajo: Branka Nefat (glavni in odgovorni urednik), Ruža Urbanc, Mari Merzelj, Karlo Lemut in Miro Vidic.

Predsednik časopisnega sveta: Slavko Pungerčar

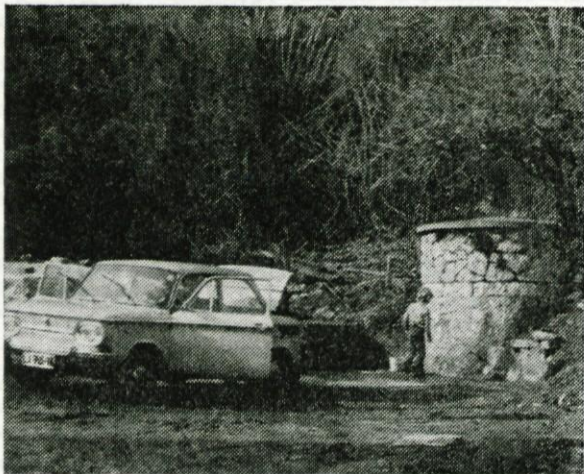
Lektor: Mija Bernik

Tisk in kličjeji: CP »Gorenjski tisk« Kranj

Naslov in uredništvo: Litija, Trg na Stavbah 1, p. p. 6

Časopis prejemajo vsa gospodinjstva v občini brezplačno na dom.

ZAKAJ TAKO?

Pri redkem studencu z bistro vodo v Litiji nekateri občani perejo avtomobile
Foto: Zofka

Priloga delegatov

V tej številki objavljamo del materiala za sejo občinske skupščine, ki bo predvidoma v začetku meseca maja:

- Poročilo o delu samoupravne stanovanjske skupnosti občine Litija za leto 1975,
- Poročilo o sodišču združenega dela v Ljubljani,
- Poročilo občinskega javnega tožilstva v Ljubljani,

Poročilo o delu skupščine v mesecu februarju

V februarju so zasedali vsi zbori občinske skupščine.

Družbenopolitični zbor na ločeni seji, zbor združenega dela in zbor krajevnih skupnosti pa na skupni seji so obravnavali: družbeni dogovor o razvojnih perspektivah občine Litija za obdobje 1976 do 1980, osnutek smernic o družbenoekonomskem razvoju občine za leto 1976 in štipendiranje v občini.

Družbeni plan občine Litija za obdobje 1976—80 bodo na svojih sejah še obravnavale in sprejele skupščine samo-

upravnih interesnih skupnosti, predlog smernic družbenoekonomskega razvoja občine za leto 1976 pa je v razpravi in bo predložen na prihodnji seji zborov občinske skupščine v sprejem. Pri obravnavi poročila o štipendiranju so zbori sprejeli sklep, naj OZD in TOZD v najkrajšem času izdelajo potrebe po kadrih na podlagi svojih načrtov srednjeročnega razvoja za obdobje 1976—80, komisiji za štipendiranje pri občinski skupščini pa predložijo tudi programe potrebnih kadrov

zaradi usmerjenega štipendiranja.

Družbenopolitični zbor je na svoji seji poslušal informacijo predsednika izvršnega sveta o skupni in splošni porabi v letu 1976 in jo sprejel. Nadalje je obravnaval informacijo o podpisu družbenega dogovora za financiranje Glasila občanov ter podprl prizadevanja Občinske konference SZDL Litija za tak način financiranja.

Zbor združenega dela in zbor krajevnih skupnosti sta na ločeni seji obravnavala in

sprejela poročilo o delu komisije za boj proti karantenskim boleznim v letu 1975 ter program dela te komisije v letošnjem letu. Odobrila sta koriščenje sredstev rezervnega sklada občine za odpravo posledic elementarnih nezdod: za obnovo mostu v Jablanici 72.025 din, za odstranitev plazu na cesti Hotič—Vače 40.000 din ter za sanacijo plazu na cesti Litija—Kresnice 65.000 din. Sprejela sta tudi: odlok o spremembi odloka o ugotovitvi vred-

nosti stanovanjskih hiš in stanovanj, ki določa, da bo v prihodnje upravni organ ocenjeval stanovanja zaradi odmere davka; odlok o obveznem fluorograflanju prebivalstva v občini, ki bo v času od 24. septembra do 4. oktobra letos za vse občane, rojene do konca 1952. leta; odlok o spremembi odloka o posebnem občinskem davku od prometa proizvodov in plačil za storitve ter odlok o podaljšanju sklepa o višini stanarine v občini Litija za leto 1976.

Poročilo o delu samoupravne stanovanjske skupnosti občine Litija v letu 1975

1. Samoupravno stanovanjsko skupnost občine Litija so na podlagi določil zakona o samoupravni stanovanjski skupnosti ustanovili:

— delovni ljudje v združenem delu, ki za stanovanjsko graditev izločajo del dohodka oziroma del sredstev, s katerimi samostojno razpolagajo preko TOZD in drugih družbenopravnih oseb,

— delovni ljudje na delu pri občanu, ki opravlja samostojno dejavnost in vplačuje del dohodka v solidarnostni stanovanjski sklad, preko občinskega sindikalnega sveta,

— imetniki stanovanjske pravice in etažni lastniki stanovanj v stanovanjskih hišah v družbeni lastnini, preko zbora stanovalcev v krajevni skupnosti,

— TOZD in druge družbeno pravne osebe, ki imajo pravico uporabe stanovanj v družbeni lastnini in pravico uporabe poslovnih prostorov v stanovanjski hiši v družbeni lastnini,

— občani, ki namensko varčujejo za stanovanje, preko zbora varčevalcev v poslovni banki.

Samoupravni sporazum o ustanovitvi je bil sprejet in podpisan 14/12-1973, njegove spremembe in dopolnitve pa decembra 1974. Samoupravna

stanovanjska skupnost občine Litija je pričela z delom 1/1-1974.

2. Na podlagi določil samoupravnega sporazuma o ustanovitvi Samoupravne stanovanjske skupnosti občine Litija se je skupnost organizirala tako, da prihajajo do izraza specifični interesi delovnih ljudi. Zaradi tega so bile ustanovljene in organizirane samoupravne enote:

— za področje graditve stanovanj (samoupravna enota za kreditiranje graditv stanovanj)

— za področje družbene pomoči v stanovanjskem gospodarstvu (samoupravna enota za družbeno pomoč v stanovanjskem gospodarstvu),

— za področje gospodarjenja s stanovanjskim skladom v družbeni lastnini (samoupravna enota za gospodarjenje s stanovanjskimi hišami v družbeni lastnini — bivši stanovanjski sklad pri SKP Litija).

Ob razpravi o ustanovitvi stanovanjske skupnosti je bila izražena želja, da se sklad za urejanje in oddajanje stavbnega zemljišča na območju občine, ki je deloval pri občinski skupščini, vključi v delo stanovanjske skupnosti. Tako določilo je bilo vnešeno v samoupravni spo-

razum o ustanovitvi stanovanjske skupnosti ter je bila kot četrta samoupravna enota na področju opremljanja stavbnih zemljišč, urejanja mestnega zemljišča in prodaje stavbnih parcel v družbeni lastnini ustanovljena samoupravna enota za urejanje in oddajanje stavbnega zemljišča, in sicer do ustanovitve komunalne skupnosti.

Vsako samoupravno enoto predstavlja zbor delegatov, ki ga oblikujejo delavci v združenem delu in občani ter drugi ustanovitelji, tako da delegirajo vanj svoje predstavnike.

3. Skupščina samoupravne stanovanjske skupnosti ima na podlagi določil samoupravnega sporazuma in določil statuta 35 članov od možnih 40. Po 6 delegatov so v skupščino izvolili zbori samoupravnih enot, ostalih 11 delegatov pa so izvolili: OZD s področja urbanizma ter vzdrževanja stanovanjskih hiš v družbeni lastnini; graditelji stanovanjskih hiš, etažni lastniki, pričakovalci stanovanj.

Skupščina skupnosti je imela dve redni seji.

Med pomembnejše zadeve, ki so bile obravnavane, spada prav gotovo razprava o srednjeročnem programu stanovanjske gradnje v občini

za obdobje 1976—80. Srednjeročni program je bil v javni razpravi 6 mesecev, žal pa odziva na razpravo ni bilo. Skupščina skupnosti je odločila, da se na podlagi izdelanih srednjeročnih programov reševanja stanovanjskih vprašanj delavcev, zaposlenih v TOZD in OZD s področja gospodarstva in negospodarstva, izdela dokaj realen program za občino in predloži skupščini občine Litija v sprejem.

4. Izvršni odbor skupščine samoupravne stanovanjske skupnosti ima na podlagi določil samoupravnega sporazuma in statuta od 7 do 9 članov — sedanji sestav je 8 članski.

Zaradi lažjega sodelovanja med skupščino skupnosti, izvršnim odborom in zbori delegatov samoupravnih enot so člani izvršnega odbora tudi predsedniki skupščine in predsedniki zborov delegatov, torej člani iz vsakega interesnega področja stanovanjske skupnosti. Osnovna naloga izvršnega odbora je bilo usklajevanje programov dela samoupravnih enot, poleg tega pa je obravnaval in reševal aktualne naloge s področja stanovanjskega in tudi komunalnega gospodarstva. Izvršni odbor je imel 10 rednih sej.

Posamezni člani izvršnega odbora so bili poleg reševanja zadev na sejah udeleženi: na sejah skupščine Zveze stanovanjskih skupnosti Slovenije; na regijskih posvetih o delu in organiziranosti stanovanjskih skupnosti in gospodarjenju s stanovanjskimi sredstvi; pri reševanju nerešenih zadev v zvezi s ceno stanovanj, ceno kotlovnice, uporabnimi dovoljenji, z GIP Beton-Zasavje; na razgovorih s predstavniki občinske skupščine in izvajalci stanovanj v zvezi z nadaljnjo standvanjsko gradnjo v občini (upravičenost obstoja dveh gradbenih operativ).

Pomembna naloga ki jo je opravil izvršni odbor je podpis družbenega dogovora o oblikovanju cen stanovanj v občini Litija. Vendar bo ta dogovor le s sodelovanjem vseh dejavnikov v občini prinesel željene rezultate.

Izvršni odbor je na področju zbiranja raznih ponudb za gradnjo stanovanj imenoval komisijo ki je imela 5 sej na katerih je pregledala in obdelala ponudbe za gradnjo stanovanj na Dolah v Gabrovki in Litiji.

5. Samoupravna enota za gospodarjenje s stanovanjskimi hišami v družbeni lastnini

je s 1./4.1974 prevzela v upravljanje in gospodarjenje na podlagi določil samoupravnega sporazuma o ustanovitvi stanovanjske skupnosti vse stanovanjske hiše stanovanj in poslovne prostore v stanovanjskih hišah družbene lastnine. Na računu samoupravne enote se zbirajo sredstva stanarin najemnin in etažnega prispevka lastnikov stanovanj. S temi sredstvi upravlja in gospodari zbor delegatov. Zbor delegatov šteje 18 delegatov, ki so stalni. Zbor delegatov je imel 2 redni seji.

Predvsem so razpravljali o povečanju stanarin in o prehodu na ekonomske stanarine. Dogovor o politiki stanarin, h kateremu je pristopila tudi občinska skupščina, je dal poprečno možnost poveča-

— amortizacija	620.487,20 din
— sredstva za investicijsko vzdrževanje stanovanjskih hiš	477.049,70 din
— sredstva za tekoče vzdrževanje stanovanjskih hiš	172.572,85 din
— stroški upravljanja (režijski stroški)	320.000,00 din
— obresti iz anuitet	83.555,80 din
— zavarovalne premije	89.587,90 din
— amortizacija za vložena stanovanja ZG Lj.	7.061,70 din

Bivše SKP Litija je najelo precej posojil za nakup stanovanj (zlasti za upokojeince in borce NOV). Za odplačilo teh posojil je bilo porabljeno din 431.279,15 iz amortizacije, samoupravni enoti za družbeno pomoč je bila vrnjena amortizacija za vložena stanovanja v višini 122.338,20; ter je ostanek amortizacije 66.869,85 din. Stanje neodplačanih posojil stanovanjskega sklada dne 31/12-1975 je 4.988.675,44 din, stanje oročenih sredstev s pripisanimi obrestmi stanovanjskega sklada 1.556.565,15 din, stanje neodplačanega posojila Gostinskega podjetja Litija iz stanovanjskega sklada za nakup poslovnih prostorov na Brodarskih, je 72.138,15 din, stanje neodplačanih dolgoročnih posojil, ki so jih najeli hišni sveti za investicijsko vzdrževanje, je 42.578,85 din — anuitete se odplačujejo iz sredstev za investicijsko vzdrževanje.

Dela na vzdrževanju stanovanjskih hiš in stanovanj opravljali po sklenjeni pogodbi GOP »Komunalna« Litija.

Pri samoupravni enoti delujeta dve stalni 5-članski komisiji: komisija za pregled vlog prosilcev za stanovanja in dodeljevanje izpraznjenih stanovanj v družbeni lastnini, ki jih oddaja stanovanjska skupnost (last občinske skupščine in stanovanjske skupnosti) in komisija za preverjanje pravilnosti opravljenega točkovanja stanovanj v letu 1973 in za točkovanje stanovanj in poslovnih prostorov, ki se s stanovanjskimi sredstvi gradijo, kupujejo, obnavljajo ali revitalizirajo in vlagajo v stanovanjski sklad.

6. Samoupravna enota za družbeno pomoč v stanovanjskem gospodarstvu upravlja in gospodari s sredstvi, ki jih delavci, občani in obrtniki (za zaposlene delavce) vplačujejo iz obveznosti izločenih sredstev za stanovanjsko gradnjo. Ta sredstva se lahko v skladu z zakonskimi določili uporabljajo: za gradnjo, nakup ali kreditiranje gradit-

nja stanarin za 35 %, vendar so bile stanarine povečane poprečno za 31 %. Kljub takemu povečanju pa prejemata subvencijo stanarine samo dva imetnika stanovanjske pravice.

V letu 1975 je bilo v stanovanjski sklad vloženih 112 stanovanj, vrnjenih pa 54 stanovanj. V stanovanjskem skladu je tako 1.037 stanovanj in 36 poslovnih prostorov (tudi garaže). Po planu je bil predviden dotok stanarin in najemnin v višini din -700.000 realizacija pa je 1.770.315,15 din ali 104,13 %.

Odstotek je večji zaradi tega, ker je urejeno plačilo etažnega prispevka lastnikov stanovanj. Sredstva stanarin in najemnin so bila razdeljena tako:

ve najemnih stanovanj v družbeni lastnini; za delno nadomestitev stanarin in za premiranje namenskega varčevanja. Organ upravljanja je zbor delegatov, ki šteje 17 delegatov. Ti delegati so stalni. Zbor delegatov je imel 4 redne seje. S sredstvi samoupravne enote in posojili, ki jih je pridobila enota na podlagi oročenih sredstev, je bilo kupljenih in zgrajenih 44 stanovanjskih enot (skupno z letom 1974 — 92 stanovanj), ki so bila razdeljena po potrjeni prioritetni listi II. natečaja. S sredstvi enote se je povečalo eno stanovanje na Bogenšperku 14 (družina Plankar) in zgradilo eno stanovanje v Zapodju — bivši samski dom (družina Mlinarič), ki ji je plaz porušil stanovanjsko hišo) Samoupravna enota je pridobila že 8.600.000.— din investicijskih posojil, stanje neodplačanih posojil dne 31/12-1975 je din 8.265.086,60.

Po pogodbi o oročanju lastnih sredstev je pridobila kratkoročno posojilo v višini 3.858.360.— din, kredit mora biti vrnjen v letu 1976, in sicer iz posojila za oročena sredstva.

Stanje vezanih denarnih sredstev pri LB z upoštevanjem sredstev sklada za financiranje gradnje in adaptacij stanovanj za borce NOV Litija je 8.698.571.— din, obresti na vezana sredstva so 255.315,86 din. Prva vezava sredstev se sprosti v letu 1977 in nato vse do leta 1996.

Na računu enote se zbirajo tudi anuitete za dodeljena posojila borcem NOV; stanje je 95.290,85 din. Ta sredstva se dodeljujejo kot posojilo za gradnjo ali adaptacijo stanovanj borcem NOV po sklepih ustreznega organa ZB NOV Litija.

Vezanih depozitov — prispevek za energetiko — je 20.325 din. Po planu dotoka sredstev je predviden v višini 8.080.000 din, realizacija je bila 8.705.000.— din, ali 108 %. Povečano je vplačilo TOZD in OZD s področja gospodarstva

in negospodarstva v občini in zunaj nje.

Izdatki so bili planirani v višini 8.080.000.— din, realizacija pa je 7.375.000.— din, ali 91 %. Plan izdatkov ni realiziran zaradi neplačanih spornih podražitev za objekt 2F. Saldo na žiro račun enote je 1.330.194,56 din.

Pri samoupravni enoti deluje stalna 5-članska komisija za pregled vlog in izvedbo točkovanja ter predlogov prioriternih list za prosilce stanovanj po natečajih. Komisija je imela 3 redne seje.

7. Samoupravna enota za kreditiranje graditve stanovanj upravlja in gospodari s sredstvi, ki jih združujejo delovni ljudje v občini na podlagi samoupravnega sporazuma o združevanju 30 % stanovanjskih sredstev od izločenih 6 % od bruto izplačanega osebnega dohodka pri LB za dobo 25 let in 1 % obrestno mero. Ta sredstva se po sprejetem pravilniku dodeljujejo kot posojila za nakup družbenih stanovanj, za nakup etažnih stanovanj, za gradnjo stanovanjskih hiš in za komunalno urejanje.

Organ upravljanja je zbor delegatov, ki šteje 17 delegatov ter je imel dve redni seji.

Do 31/12-1975 so OZD in TOZD s področja gospodarstva in negospodarstva na območju občine izločile 7.981.152,60 din. Od teh sredstev je bilo razdeljenih posojil v višini 7.651.900.— din, neporabljenih posojil je 1.493.000.— din, likvidnih sredstev dne 31/12-1975 je 1.981.000 din. Sredstva ne združujejo: GIP Beton-Zasavje Zagorje, TOZD Operativa Litija, Centromerkur Litija, SAP Ljubljana — enota Litija, PTT Litija, Pekarna Center — enota Litija, Cestno podjetje Ljubljana — terenski obrat Litija, Emona Ljubljana — trgovina Litija, Zdravstveni dom Domžale, »Petrol« — enota Litija, SDK — ekspozitura Litija, Regionalna zdravstvena skupnost Ljubljana — pisarna Litija.

8. Samoupravna enota za urejanje in oddajanje stavbnega zemljišča upravlja in gospodari s sredstvi, ki jih občani Litije in Smartna vplačujejo kot prispevek za uporabo mestnega zemljišča in s sredstvi občanov, ki jih vplačujejo za urejanje stavbnih zemljišč. Organ upravljanja je zbor delegatov, ki šteje 15 delegatov. Zbor delegatov je imel 2 redni seji.

Ta samoupravna enota je zaključila eno največjih investicij — nadvoz s priključnimi cestnimi in ostalimi deli. Investicijska vrednost del je 9.190.119.— din; finančno poročilo o gradnji je bilo že objavljeno v Glasilu občanov.

Za investicijska dela je bilo porabljenih 3.458.397,50 din lastnih sredstev. GIP Gradis Ljubljana je bil vrnjen pogodbeni znesek za garancijo v višini 391.350.— din. Za izdelavo projektov komunalnih naprav in zazidalnega načrta za Kresnice je bilo porabljenih 505.814,95 din.

Iz prispevka za uporabo mestnega zemljišča se je zbralo 1.550.597,30 din; pregled dotoka in obremenitev ter porabe teh sredstev je

bil že objavljen v Glasilu občanov.

V gradnjo je bilo oddanih 14 stavbnih parcel. Z individualnimi graditelji stanovanjskih hiš je bilo za financiranje elektro omrežja sklenjenih 64 pogodb in 6 pogodb za plačilo prispevka za komunalno urejanje. Stanje najetih posojil (dolgoročnih in kratkoročnih) za investicije dne 31/12-1975 je 10.661.849,15 din, stanje neodplačanih posojil 9.551.683,60 din. Stanje danih posojil je 240.000.— din, stanje neodplačanih danih posojil 144.876,55 din. Stanje vezanih sredstev je 3 milijone 620 tisoč din. Plan dotoka sredstev je bil 6.303.000 din, realizacija pa 5.977.000.— din, ali 95 %. Vplačani niso bili zneski po sklenjenih aneksih za financiranje nadvoza. Plan izdatkov je bil 6.303.000.— din, realizacija pa 5.633.000.— din ali 89 %. Nekatera dela niso bila izvedena. Saldo dolgoav iz prispevka za uporabo mestnega zemljišča je 743.874,05 din, saldi se usklajujejo. Saldo dolgov občanov iz prispevka za komunalno urejanje je 754.540,75 din. Saldo dolgov OZD in TOZD za sofinanciranje gradnje nadvoza in čistilnih naprav je 1.259.420,95 din.

Pri samoupravni enoti delujeta dve stalni komisiji: komisija za sprejemanje in odpiranje ponudb za investicijska dela in komisija za izdelavo predloga razpisnih pogojev za oddajo stavbnih parcel.

STROKOVNA SLUŽBA

Vsa administrativna, tehnična, strokovna in finančna dela izvaja za stanovanjsko skupnost strokovna služba. Samoupravni sporazum o organizaciji in sistemizaciji delovnih mest določa dvoje organizacijskih enot, v katerih je 10 sistemiziranih delovnih mest. Od sistemiziranih delovnih mest ni bilo zasedenih dvoje, in sicer sekretar strokovne službe in nadzornik I. Nadzor je bil sicer rešen s pogodbo o izvajanju gradbene nadzora in nadzora nad kvaliteto del z IBT Trbovlje, delo sekretarja pa je bilo razdeljeno med delavce. Zaposlenih ob koncu leta je bilo 8 delavcev, od tega čistilka z manj kot polovico delovnega časa. V splošni tehnični enoti je bilo zaposlenih 5 delavcev, v finančni enoti pa 3 delavci.

Služba je zagotovila nemoteno delo stanovanjske skupnosti. Na podlagi sprejetih finančnih planov in planov dela enot je skrbela, da je delo teklo tekoče tako pri nakupu novih stanovanj, opremljanju stavbnih zemljišč in ostali komunalni gradnji ter gospodarjenju s stanovanjskimi hišami in stanovanji. Prav pri zadnjem pa je bilo največ težav.

PROBLEMATIKA

1. Izdelava srednjeročnega programa stanovanjske gradnje občine Litija 1976—1980. Osnutek srednjeročnega programa je bil dan v javno razpravo od 16/5-1975 do 15/9-1975. S tem je bil dan v javno razpravo srednjeročni program in nekaj predlogov: povečati najmanjši odstotek izločanja sredstev od izpla-

čanih brutto osebnih dohodkov, ki naj bi se delil po dogovorjenem ključu; združevanje stanovanjskih sredstev zlasti manjših delovnih organizacij; izdelati potrebe oziroma srednjeročne programe reševanja stanovanjskih potreb TOZD in OZD.

Zal razprave oziroma pripomb ni bilo. Do 16/12-1975, ko je skupščina stanovanjske skupnosti obravnavala predlog srednjeročnega programa, je samo 11 organizacij izdelalo stanovanjske programe, dve krajevni skupnosti pa sta nakazali potrebe po gradnji stanovanj za učitelje. Zaradi takega stanja ni mogoče natančno načrtovati gradnje stanovanj, da bi bila usklajena s potrebami.

2. Delegatski sistem: V dosedanjem delovanju stanovanjske skupnosti s postopno razširitvijo samoupravno organizirane baze dosegamo prve uspehe pri podružbljanju stanovanjske politike. Z delovanjem delegatov se odpirajo prej še ne dovolj poznani problemi in vidiki, ki prinašajo realnost razmer, odnosov in interesov delavcev, občanov in stanovalcev. Pri tem pa so se v dosednji praksi pokazale določene težave, ki so posledica t. i. stalnega mandata. Vsi delegati so bili še pred izidom zakona o volitvah splošnih delegacij izvoljeni v OZD in drugih organizacijah na zborih delovnih ljudi. To povzroča, da delegati nimajo zadovoljivega stika z bazo, ki jih je delegiral in gre tako za pojave »odborniškega« obnašanja in delovanja, kar pa je nesprijemljivo. Nujno je, da v bodoče samoupravno organizirane socialistične sile storijo vse, da se samoupravna baza stanovanjskega gospodarstva organizira in razširi, tako da bodo lahko v stanovanjski skupnosti in njenih organih prišli do izraza temeljni interesi delavcev v TOZD in občanov v krajevnih skupnostih ter stanovalcev.

3. Hišni sveti: Imajo kot temeljni samoupravni subjekt zelo pomembno vlogo v gospodarjenju v obstoječem stanovanjskem skladu. Splošna ugotovitev pa je, da so hišni sveti in zbori stanovalcev premalo aktivni. Vzroki za tako stanje so številni. Stanovalci pogosto niso zainteresirani za izvajanje obveznosti in pravic, ki jih po zakonu o gospodarjenju s stanovanjskimi hišami imajo. Pomemben vzrok za njihovo neaktivnost je tudi šibka materialna baza, ki je posledica počasnega naraščanja stanarin. Težave nastajajo že pri volitvah hišnih svetov, ko stanovalci nočejo prevzeti zadolžitve. Stanovanjska skupnost je skicala precej zborov stanovalcev, kjer so bili stanovalci seznanjeni z vsemi novimi zakonskimi določili. Zlasti pomembno vprašanje, ki smo ga reševali, je bilo upravljanje in vzdrževanje skupnih kotlovnice in urejanje dvorišč. Stanovanjska skupnost si bo prizadevala čimprej organizirati zbornost stanovalcev vseh stanovanjskih hiš, na katerih bodo stanovalci v skladu z zakonski-

mi določili izvolili hišne sve-
te. Predpisi določajo, da hiš-
ni sveti upravljajo s sredstvi
tekočega vzdrževanja in da
sami odločajo o porabi, kar
bi moralo imeti za posledico,
da hišni sveti zaživijo.

**4. Granja stanovanj in ce-
ne:** Od leta 1968 dalje je zgra-
dil večino stanovanj v občini
Litija GIP Beton-Zasavje Za-
gorje ob Savi. Sistem grad-
nje stanovanj za trg, ki ga
je uporabljal izvajalec del,
se je obnesel. Stanovanja je
gradil s lastnimi in kreditni-
mi sredstvi, delovne organi-
zacije in občani pa so kupo-
vali stanovanja. Do konca le-
ta 1975 je zgradil približno
200 stanovanj. Sodelovanje
med gradbeno operativno in
občino ter stanovanjsko skup-
nostjo je dalo tudi rezultate
pri številu zgrajenih stano-
vanj. V zadnjem času, t. j.
od decembra 1974 dalje pa,
ko želimo v razgovoru z iz-
vajalcem doseči le nekoliko
ugodnejšo ceno, prihaja stal-
no do nasprotij. Ob razprav-
ljanju o cenah stanovanj, ki
jih je zgradil GIP Beton-Za-
savje Zagorje ob Savi, smo
naveteli na vrsto težko rešlj-
vih zadev, zlasti pri dogovar-
janju o cenah s predstavnik-
i podjetja. Ob sporazumevanju
o cenah na podlagi metodo-
logije o izračunavanju cen
stanovanj nikakor nismo pri-
šli do skupnih zaključkov.
Prišlo je celo do groženj gra-
ditelja, da bo šel v tožbo za
priznanje višje cene. Tudi
dogovorjene določene cene
po pogodbah niso imele no-
bene veljave. Zavod SRS za
ceno je celo izdal dvojne raz-
ličnih soglasij za ceno objek-
ta 2 F.

V novi stanovanjski sose-
ski na Rozmanovem trgu ni-
smo uspeli urediti naslednjih
zadev:

— skupna kotlovnica obra-
tuje že štiri zime, uporabno
dovoljenje še ni pridobljeno
(prevelik šum), s tem v zvezi
pa tudi objekt F2G (vseljen
1/1-1975) ne more pridobiti

uporabnega dovoljenja; kot-
lovnica še ni prevzeta v
upravljanje; za ogrevanje
skrbí odbor za ogrevanje, ki
pa ni prevzel nobenih odgo-
vornosti glede obratovanja,
— dvorišča pred in za ob-
jekti Rozmanov trg 20, 22,
24, 26 in 28 še niso urejena,
kar povzroča nejevoljo pri
stanovalcih (82 stanovanj),
— do konca leta se nismo
uspeli dogovoriti za ceno sta-
novanj v bloku Rozmanov
trg 20, 22 (vseljena v septem-
bru 1975),
— dobljeno soglasje Zavoda SR
— za objekt S-4 ni bilo
pridobljeno soglasje Zavoda
SRS za ceno. Ugotovljeno je,
da se je cena stanovanja pove-
čala od leta 1973 (S-3, 3.514.—
din/m²) do aprila 1975 (2F,
6.015.— din/m²) za 1.510.—
din/m² ali za 42 %.

Stanovanjska skupnost si
bo prizadevala, da se grad-
nja stanovanj čimbolj indu-
strializira in racionalizira,
ter da pri gradnji stanovanj
sodelujejo vsi dejavniki, ki
so podpisali družbeni dogo-
vor o oblikovanju cen stano-
vanj v občini Litija.

**5. Gospodarjenje z obstoje-
čim stanovanjskim skladom**
Ne bi želeli ponovno opo-
zarjati na nujnost ureditve
ekonomskih stanarin, škode,
ki se dela na obstoječih ob-
jekti, na to, da stare hiše
vzdržujejo nove (zaradi viso-
kih cen za m² in obračuna-
vanja amortizacije po nabav-
ni vrednosti in drugo). Od
1.037 imetnikov stanovanjske
pravice samo dva v Litiji
prejemata subvencioniranje
za stanarino. Torej stanarina
ni visoka, oz. so obratovalni
stroški tisti, ki povečujejo
stroške stanovanja.

Višina izločanja sredstev
iz stanarine za tekoče vzdr-
ževanje stanovanjskih hiš in
stanovanj je določena z odlo-
kom, in sicer % od stanari-
ne. S temi sredstvi upravlja-
jo hišni sveti.

Amortizacija po predpisani
minimalni vrednosti (1 % od

nabavne vrednosti) pobere
35 % stanarine. Ko od stana-
rine odštejemo vse, kar je
zakonsko določeno (tekoče
vzdrževanje stanovanjskih hiš
in stanovanj in amortizacija),
zavarovanje, stroške upravl-
janja, pri nekaterih objektih
ne ostane sredstev za investicijsko vzdrževanje.

Nujno je, da se enotno ure-
di izločanje sredstev za amor-

Objekt F2G v Litiji:

— nabavna vrednost 9.900.000.—
— točkovna vrednost 2.593.838,40
— vrednost točke 8.—

I. Stanarina	141.625,20
Amortizacija 1 % od nabavne vrednosti	99.000,00
Tekoče vzdrževanje 8 %	11.330,00
Investicijsko vzdrževanje	11.192,35
Stroški upravljanja	42.487,55
II. Stanarina	141.625,20
Amortizacija 1 % od točkovne vrednosti	25.938,40
Tekoče vzdrževanje 8 %	11.330,00
Investicijsko vzdrževanje	61.869,25
Stroški upravljanja	42.487,55

Ob vsem tem pa je nespo-
rna ugotovitev tudi to, da
iz stanarine izločamo tudi
amortizacijo za zgrajene ce-
ste, kanalizacijo, vodovod,
javno razsvetlavo in elek-
trične vode. Saj so stroški
vseh teh objektov vključeni
v ceno m² stanovanja, od ka-
tere se obračunava amortiza-
cija. Zaradi tega je nujno
sistemsko rešiti financiranje
komunalne dejavnosti.

**6. Oddajanje stanovanj in
poslovnih prostorov**

Samoupravni sporazum o
ustanovitvi samoupravne sta-
novanjske skupnosti določa,
da stanovanja in poslovne
prostore, ki so last občinske
skupščine, oddaja stanovanjska
skupnost.

**7. Pridobivanje stavbnih
zemljišč**

Nekateri postopki razlasti-
tve in odvzema stavbnih zem-
ljišč trajajo že nekaj let.
Zlasti so težave tam, kjer
tudi občani nasprotujejo od-
vzemu. Posledice tega so, da
se soseske (individualna grad-
nja) ne morejo zaključiti,

tizacijo, kajti po informaciji
polovica slovenskih občin iz-
loča amortizacijo iz stanari-
ne po točkovni vrednosti,
kar je sicer v nasprotju z za-
konom, pa verjetno sprejem-
ljivo v oziru na višino stana-
rinarine. Iz spodnjega primera
je razvidna vsa problemati-
ka v zvezi s stanarino in ob-
računom amortizacije po na-
bavni vrednosti:

obenem pa smo primorani
oddajati zemljišča na več
lokacijah, kar ni priporočljivo
zaradi stroškov komunal-
nega urejanja.

**8. Reševanje stanovanj za
delavce v družbenih dejavnostih**

Solidarnostni sistem dolo-
ča, kdo in pod kakšnimi po-
goji lahko pridobi stanova-
nje, zgrajeno ali kupljeno s
sredstvi solidarnostnega skla-
da. Za reševanje stanovanj
za učitelje smo na priporo-
čilo zborov občinske skup-
ščine dodelili dvojce stanovanj
za učitelje v Litiji in zgradili
4 stanovanjske enote na Do-
lah. Reševanje takih vpra-
šanj je nujno urediti s samo-
upravnim sporazumom, s ka-
terim naj se vplačniki sred-
stev dogovorijo o izločanju
dela sredstev za reševanje
stanovanj delavcev, zaposle-
nih v družbenih dejavnostih.

**9. Nujno je treba razviri si-
stem premiranja namenske-
ga varčevanja, česar do se-
daj še nismo uveljavili; le
tako bomo razvijali in pospe-**

ševali varčevanje oz. vlagan-
je osebnih sredstev delav-
cev in občanov za reševanje
stanovanjskih vprašanj. Za-
radi razdrobljenosti sredstev
imamo še vedno relativno
visok delež neporabljenih
sredstev. Zato je pomembno,
da stanovanjska skupnost
nastopa kot organizator us-
merjanja združenih sredstev
v stanovanjsko graditev. Ni-
kakor ne moremo dovoliti,
da delovne organizacije upo-
rabljajo izločena sredstva za
stanovanjsko gradnjo kot ob-
ratna sredstva.

**10. Neurejeno je plačevanje
etažnega prispevka za investicijsko in tekoče vzdrževanje in stroške upravljanja stanovanjske hiše z etažnimi lastniki stanovanj in lastniki poslovnih prostorov v stanovanjskih hišah v družbeni lastnini. Samo SDK expozitura Litija plačuje s pogodbo dogovorjen znesek etažnega prispevka. Z lastniki stanovanj smo sicer stanje izboljšali na skupnem zboru etažnih lastnikov, vendar še ne plačujejo vsi prispevka. Zaradi takega neurejenega stanja je izgubljeno precej sredstev za investicijsko in tekoče vzdrževanje.**

11. Stanovanjska skupnost
si bo preko delegatov skup-
ščine, izvršnega odbora in
samoupravnih enot prizade-
vala, da čimprej uredi še ne-
urejene zadeve s področja
stanovanjskega gospodarstva,
da bo nastopala kot organi-
zator gradnje stanovanj in
pobudnik za sklepanje spora-
zumov in pravilnikov, ki bo-
do v naslednjem petletnem
obdobju stanovanjske grad-
nje usmerjali gradnjo in kre-
ditiranje gradnje stanovanj
ter omogočili občanom, da
čimprej rešijo svoje stano-
vanjske probleme. Pri tem
pa bo posvečena skrb tudi
vzdrževanju stanovanjskega
sklada in krepitevi odnosov
stanovalcev do dela na zbo-
rih stanovalcev in v hišnih
svetih.

Poročilo občinskega javnega tožilstva v Ljubljani

1. Občinsko javno tožilstvo
se je v letu 1975 usmerilo
predvsem k tistim nalogam,
ki so jih družbenopolitične
organizacije, družbenopolitične
skupnosti, javno tožilska
organizacija, opredelile v svo-
jih akcijskih programih kot
prednostne (pospešeno obra-
vnavanje političnega in go-
spodarskega kriminala, pro-
blematika nesreč pri delu...
— že v fazi odkrivanja).

V letu 1975 so posebno
skrb posvetili preventivi. Kot
specifični organ je občinsko
javno tožilstvo sodelovalo pri
prizadevanjih za razvoj druž-
bene samozaščite. S poročili,
ki so jih posredovali skup-
ščinam, izvršnim svetom, po-
litičnim aktivom in delovnim
organizacijam ter drugim, so
opozarjali na negativne poja-
ve. Na posvetih, ki jih je or-
ganiziralo javno tožilstvo, so
se dogovorili o nadaljnjem
delu in ukrepih v nakazani
smeri.

**2. Organizacijsko kadrovske
zadeve pri OJT**

Nezadostno sistemizirana
delovna mesta, visoka fluktu-
acija kadrov, težave pri admi-
nistrativno-tehničnem kadru,
kažejo na kadrovske težave,
ne nazadnje pa so tudi vzrok
625 nerešenim zadevam.

Po zadnjih političnih in
ustavnih dokumentih se kaže
nova potreba po sistemizaciji
delovnih mest, zato so name-
stili 17 namestnikov občin-
skih javnih tožilcev in enega
strokovnega delavca.

V letu 1975 so veliko
skrb posvetili lastni strokov-
ni vzgoji (delo na kolegijih,
seminarji). Manj uspeha so
imeli pri reševanju stano-
vanjskih potreb kadra. Prav
tako je stanje delovnih pro-
storov nezadovoljivo.

Analiza ovadb kaže, da so
najkvalitetnejše za uvedbo
postopka dovolj dognane
ovadbe organov za notranje
zadeve; ovadbe inšpekcijskih
služb, davčnih uprav, SDK...
so navadno nepopolne.

Udeležba občinskih javnih
tožilcev na glavnih obravna-

vah je zaradi kadrovskih te-
žav omejena na pomembnej-
še zadeve.

**3. Pri pregledu sodb je bilo
ugotovljeno,** da je v letu 1975
njihovo število ostalo na ravn-
ni leta 1974. Delež oprostilnih
tožb je večji od zavrnilnih,
ki se je od 4,7 % zmanjšal
na 5,7 %.

Opažanja kažejo, da se po-
nekod še premalo odločno
kaznuje povratnike, ki v Slo-
veniji predstavljajo poseben
problem.

Med varnostnimi ukrepi, ki
jih izrekajo sodišča, so na
prvem mestu »odvzemi vozni-
škega dovoljenja«. Manj za-
dovoljivo pa je po mnenju
OJT uporabljane varnostne-
ga ukrepa »prepoved opravl-
janja poklica«.

V letu 1975 so ovadbe proti
1.082 odraslim in 45 mlado-
letnim osebam, od tega zara-
di neznatne družbene nevar-
nosti 262 ovadb.

4. Politični kriminal se na
ravnih občinskih sodišč pojav-
lja v obliki kaznivih dejanj

vzbujanja narodnostne, vrev-
ske nestrpnosti, sovraštva
ali razdora ter širjenje lažnih
vesti. Manjši porast te kri-
minalitete pripisujemo bolj-
šemu odkrivanju in jasnejši
razmejitvi med kaznivimi de-
janji in prekrški. Tovrstnim
kaznivim dejanjem posveča-
jo pozornost že v t. i. pred-
kaznovalni fazi.

**5. Pretežni del kaznivih de-
janj** iz poglavja zoper življe-
nje in telo predstavljajo ob-
tožbe zaradi lahkih in hudih
telesnih poškodb.

**6. Med kaznivimi dejanji
zoper svobodo** in pravice dr-
žavljanov izstopa kaznivo de-
janje kršitve nedotakljivosti
stanovanja, ki predstavlja
proti-praven način zadovolje-
vanja potreb po stanovanju,
oziroma kratenja teh potreb
drugim v največ primerih.

**7. Kazniva dejanja neplače-
vanje oskrbnine** in zanemar-
janja mladoletnikov se pojav-
ljajo v skoraj enakem številu
kot v preteklih letih. Po šte-
vilu obtoženih oseb ni po-

sebno zaskrbljujoče, odraža
določeno neučinkovitost tudi
družbeno-socialno strokovnih
služb.

8. Problem borbe proti pre-
prodajanju mamil in napelje-
valcem k uživanju teh, je
delovanje izven pravnomočnih
institucij s sredstvi socialno-
zdravstvenega značaja.

**9. Število obtoženih za kaz-
niva dejanja** zoper narodno
gospodarstvo in zoper urad-
no dolžnost predstavlja v le-
tu 1975 8,3 % vseh obtoženih.
V ospredju so dejanja ne-
vestnega gospodarskega po-
slovanja in poneverbe. Ob-
tožbe zoper storilce kaznivih
dejanj zlorab pooblastil v go-
spodarstvu so po visokem
skoku v letu 1973 praktično
izostale (1 obtožba). Največ
škoda družbi predstavlja ne-
vestno delo, do tega pa ima-
jo v posameznih organizaci-
jah zelo različen odnos. Med
novimi pojavnimi oblikami
je vredno omeniti računalni-
ški kriminal in kazniva de-
janja po zakonu o zagotavljanju
plačil za investicije.

10. Kar 75 % vseh obtoženih v letu 1975 je storilo kazniva dejanja tatvine oziroma majhne tatvine. Zaskrbljujoč je podatek, da je število tatvin veliko v škodo družbene premoženja.

11. Med kaznivimi dejanji zoper splošno varnost so posebno pozornost posvetili problemom odkrivanja, pregonu, sojenja in preventive pri t. i. nezgodah pri delu, kjer ugotavljajo, zlasti na področju obsega odkrivanja oz. prijavljanja, prve pozitivne premike (v letu 1975 kar 72 ovadb).

12. Kazniva dejanja nasilniškega obnašanja so v zadnjih

treh letih v porastu — precej obtožb je zaradi napadov na uradne osebe oz. prepričitev uradnih dejanj.

13. Mladinsko prestopništvo ne terja posebne obravnave le zato, ker je mladoletnik v naši družbi deležen posebnega varstva, temveč tudi zaradi posebno nevarnih oblik, v katerih izvršujejo kazniva dejanja — skupinski kriminal, pa tudi zaradi pogoste tovrstne kriminalitete, ki je v Sloveniji višja kot drugod, 80 % kaznivih dejanj store starejši mladoletniki, med postopkom postanejo polnoletni (pogosto odidejo med

postopkom na odsluženje vojaškega roka).

Probleme opažamo pri vzgojnih institucijah (ukinitev disciplinskega centra v Mostah) in pri kategoriziranih mladoletnikih (zaradi manjših umskih sposobnosti). Povratništvo je bilo ugotovljeno v 14 %, največ zoper zasebno in družbeno premoženje. Obravnavani mladoletniki izhajajo največkrat iz zanemarjenih in neurejenih družinskih razmer.

Občinsko javno tožilstvo v Ljubljani bo v letu 1976 nadaljevalo s svojimi prizadeva-

nji, pri čemer bo še naprej posebno pozornost posvetilo:

1. Skrbi za izboljšanje kvalitete koordinacije in obsega odkrivanja (zlasti na področju gospodarskega in političnega kriminala ter s področja varstva pri delu),

2. ažurnejšemu obravnavanju in usmerjanju pomembnejših zadev, pri čemer bo skušalo povečati navzočnost v predhodnih postopkih in na glavnih obravnavah,

3. skrbi za ohranitev nivoja kaznovalne politike,

4. angažiranemu obravnavanju stanja kriminalitete na področju varstva družine,

mladoletniškega prestopništva ter stanovanjskih razmerij,

5. sistematičnemu spremljanju negativnih pojavov, analiziranju in obveščanju o stanju kriminalitete,

6. skrbi za preventivno samozaščitno delovanje s posebnim poudarkom na nove pojavnosti oblike kriminala (računalniški kriminal, malverzacije s sredstvi plačilnega prometa...).

(Povzetek po poročilu OJT Ljubljana z dne 30. 1. 1976).

Branka Nefat

Poročilo sodišča združenega dela v Ljubljani

V letu 1975 je bilo ustanovljenega sodišča za področje ljubljanske in zasavske regije, in sicer prvostopno splošno sodišče združenega dela.

Temeljna naloga novo ustanovljenega sodišča je reševanje sporov na področju družbeno-ekonomskih odnosov v združenem delu. Sodišče naj bi varovalo samoupravne pravice delavcev v temeljnih in drugih organizacijah združenega dela ter splošno družbeno lastnino.

I. Opravljeno delo

V letu 1975 je sodišče prejelo 393 predlogov za uvedbo postopka; kar 355 predlogov so vložili delavci za varstvo svojih samoupravnih pravic. Sodišče je rešilo 159 spornih primerov. Med spornimi primeri med delavci in organizacijami združenega dela (prevladujejo spori iz delitve osebnih dohodkov, spori o premeščanju delavcev, o delovnih mestih...)

Razporeditev zadev je po občinah različna, kar 76 % vseh zadev odpade na mestne občine Ljubljane. Sodišče najprej obravnava nujne zadeve.

II. Analiza dosedanjega dela in dileme pri delovanju sodišč

Velika večina predlogov za uvedbo postopka je utemeljenih. Spori se v mnogih primerih končajo s poravnavo — katero mora sodišče s svojo odločbo potrditi. Družbeni pravobranilec samoupravljanja lahko vložijo zoper sklep o potrditvi poravnave pritožbo. Vzroki za spore so pomanjkljivi samoupravni akti, neznanje predpisov, samovolja posameznikov ali vodilnih struktur.

Sodišče vključuje v postopke tudi predstavnike osnovnih organizacij sindikata in jih ob konkretnih zadevah opozarja na potrebo po sprejemu manjkajočih samoupravnih splošnih aktov oz. uskladitve z zakoni. Neurejena sistemizacija delovnih mest (nedoločene oziroma premalo konkretizirane delovne obveznosti, naloge, nekonkretno določena strokovna smer) je eden izmed glavnih vzrokov za največje število sporov. V organizacijah združenega dela pogosto določajo, da se samoupravni

sporazum uporablja retroaktivno za več mesecev nazaj.

Sodišče združenega dela nima na voljo prisilnih sredstev, s katerimi bi prisililo organizacije združenega dela k temu, da bi dale sodišču na razpolago potrebno gradivo (samoupravne akte, plačilno listo...).

Po zaključnem računu mnogih organizacij združenega dela namerno pozabljajo na pravice delavcev, ki so med letom izgubili status delavca ob delitvi ostankov dohodka.

Med delavci, ki jih organizacije združenega dela disciplinsko preganjajo, je določeno število takih, ki s pomočjo zdravstvene službe zlorablajo organizacijo z bolniškim staležem.

Po mnenju sodišča bi morali v okviru zdravstvenih organizacij zagotoviti stalno strokovno kontrolo nad delom zdravstvenega kadra (v tej smeri) in neposredno povezanost zdravstvene organizacije s temeljnimi in drugimi organizacijami združenega dela.

V postopkih za ugotavljanje kršitev delovnih obvezno-

sti v temeljnih organizacijah združenega dela je največ nepravilnosti v tem, da ne spoštujemo načela zaslišanja prizadetega delavca, da ne dobimo mnenja sindikalne organizacije, ne izvajajo dokaznega postopka pred ustreznimi organi upravljanja. Velika nepravilnost je tudi to, da v nekaterih organizacijah združenega dela obravnavajo pristojne službe zahteve delavcev formalistično, brez proučevanja dejanskega stanja (natislane imajo obrazce o zavrnitvi zahtev za varstvo pravic delavcev).

Sodišče je sprejelo sklep, da bo sproti obveščalo pristojne skupščine občin o primerih grobe zlorabe samoupravnih pravic.

III. Organiziranost sodišča

Sodniki iz sodišča združenega dela so tisti, ki imajo lastnost delavca v združenem delu in neprofesionalni sodniki, ki opravljajo to funkcijo poleg svojih delovnih dolžnosti v organizacijah združenega dela. Zaradi preobremenjenosti neprofesionalnih sodnikov v lastnih organizacijah se je sodišče odločilo, da pove-

ča število sodnikov z lastnostjo delavca v združenem delu.

IV. Predlogi:

— Organizacija dopolnilnega izobraževanja sodnikov.

— Z zakonom o samoupravnem združenem delu je potrebno prepovedati, da bi isti organ upravljanja odločal o pravicah in obveznostih ter odgovornosti delavcev na prvi in drugi stopnji.

— V okviru regije Ljubljane in Zasavja naj se na ustrezen način določi ustrezen organ družbenopolitičnih organizacij, ki bo prevzel stalno skrb za kadrovsko dopolnjevanje sodniških mest pri sodišču združenega dela,

— Skupščina občine in družbenopolitične organizacije naj v vsaki občini poskrbijo, da se organizira ustrezen oblika pravne pomoči tako organizacijam združenega dela kot delavcem za varstvo samoupravnih pravic.

(Povzetek po poročilu Sodišča združenega dela Ljubljana z dne 27. 1. 1976).

Branka Nefat

Delegatska vprašanja

Na postavljeno delegatsko vprašanje o ureditvi otroškega vrtca »Kekec« v Litiji daje oddelek za občno upravo in družbene službe občinske skupščine Litija naslednji odgovor:

V vrtcu »Kekec« niso planirana večja vzdrževalna in adaptacijska dela, ker je ob-

ratovanje po srednjeročnem programu predvideno le do leta 1980. V tem obdobju je predvidena izgradnja novega vrtca na Graški Dobravi, ki bi glede na kapacitete nadomestil vrtec »Kekec« in omogočil vključitev v vzgojno varstvo novih otrok.

Posebna strokovna komisija si je ogledala objekt vrtca »Kekec« kot tudi notranjo razporeditev prostorov, in ugotovila, da bi bilo potrebno glede na funkcionalno povezanost prostorov izvesti obsežna dela. Zaradi tega je predlagala, da se ta objekt v te namene, zaradi funkcional-

nosti prostorov in velikih finančnih sredstev, ki bi jih bilo potrebno vložiti, ne adaptira.

Ko bo zgrajen nov vrtec v Šmartnem, rok izgradnje je november 1976, se bodo pričele priprave za izgradnjo vrtca na Graški Dobravi, ki je predviden po urbanistič-

nem načrtu in programu samoprispevka.

Glede na potrebe tega vrtca se že v sklopu osnovne šole na Graški Dobravi gradi večja kuhinja in tudi kotlovnica za centralno ogrevanje, kate-re moč je predvidena tudi za ogrevanje vrtca.

Beleške: